Könyvespolc

Belovics Ervin – Molnár Gábor – Sinku Pál: Büntetőjog. Különös Rész. (Harmadik, átdolgozott kiadás). Bp. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. 2003. 652 oldal. 6384 Ft.

A büntetőjog **Különös Részét** feldolgozó tankönyv 2001-ben jelent meg első alkalommal. A szerzők az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának, illetve a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának oktatói, akik egyben a joggyakorlatban is dolgozó szakemberek.

A könyv tartalmazza mindazokat az új rendelkezéseket, amelyeket – 2003. március 1-i hatálybalépéssel – a 2003. évi II. törvény vezetett be a magyar büntetőjogba. Bemutatja a terrorcselekmények elleni, újszerű szabályokat, amelyek harmonizálnak az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének és az Európai Unió Tanácsának a terrorizmus visszaszorítása érdekében hozott intézkedéseivel. Részletesen tárgyalja a kábítószer-probléma kezelésére készült Nemzeti Stratégia megvalósítását szolgáló új rendelkezéseket. E szabályok a differenciáltabb büntetőjogi megítélést teszik lehetővé, a kábítószer-fogyasztó elkövetők esetében a korábbinál hatékonyabb prevencióhoz szükséges büntetőjogi rendelkezéseket vezetnek be, s egyben a jogbiztonság követelményét is érvényesítik.

A kötet bemutatja továbbá az Európai Unió Tanácsának a pénzhamisítás és a csalás elleni küzdelemről szó kerethatározatában előírt büntetőjogi védelem hazai megvalósítására szolgáló új tényállásokat, és utal a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. Törvény – 2003. július 1-jén hatályba lépő – kapcsolódó rendelkezéseire is.

Berta Gyula: Betyárok, hóhérok, börtönök Somogyban. Kaposvár. Somogy Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet – Somogy Megyei Honismereti Egyesület. 2002. 408 oldal. 1500 Ft.

Berta Gyula nyugalmazott honvéd százados előző két könyvében a kaposvári rendőrség, illetve a somogyi pandúrság történetét dolgozta fel. Jelen munkája a *„másik oldalon tevékenykedők”*, a betyárok világába enged bepillantást.

A korabeli, XIX. századi Somogy Ország leírása után a szerző a betyárság kialakulását követi nyomon. A pásztorokon, kanászokon kívül a katonaszökevények jelentették a betyárság utánpótlását. Somogyban a katonák 90 %-át a vármegye börtönéből sorozták. Közülük sokan megszöktek a 12 éves szolgálat elől, s betyárnak álltak. Akik viszont obsit levéllel tértek vissza, azokból uradalmi, vármegyei hajdú vagy pandúr válhatott.

A kötet mintegy 200 bírósági perirat tükrében mutatja be, hogyan éltek a betyárok, mit követtek el, s miként kerültek az igazságszolgáltatás kezére. Olvashatunk a könyvben – többek között – Angyal Bandi peréről, s a kor leghíresebb betyárjának, Sobri Jóskának *„viselt dolgairól”*.

A kiadvány számos büntetés-végrehajtási adalékkal is szolgál. Kitér a somogyi hóhérok működésére, a kínvallatás eszközeinek, módszereinek ismertetésére, de ennél is fontosabb, hogy a somogyi börtönök korabeli történetét is feldolgozza. A vármegye már 1778-ban részletes szabályozást adott ki a foglyokat őrző hajdúkra, és főnökükre, a porkolábra vonatkozóan. Az 1828-ban átadott kaposvári *„új"* börtön ma a levéltárnak ad otthont.

A *„Betyárok, hóhérok, börtönök Somogyban"* című könyv nemcsak rendkívül gazdag adatokban, hanem egyben érdekes olvasmány is.

Kengyel Ákos: Az Európai Unió regionális politikája. 2., átdolgozott kiadás. Bp. Aula. 2002. 230 oldal. 2500 Ft.

Közeledve hazánk uniós csatlakozásához rendkívül fontos, hogy minél többen birtokában legyenek az európai integrációs folyamathoz kapcsolódó ismereteknek, dolgozzanak akár a közigazgatásban, az üzleti életben vagy az oktatásban.

Ez a könyv az unió közös költségvetéséből a közös agrárpolitikára fordított kiadások után a második legnagyobb kiadási tételt jelentő regionális politika működését vizsgálja meg közelebbről.

Az európai integrációs folyamat egyik lényeges vetülete az egyes országok és régiók között fennálló fejlettségi különbségek mérséklése és a kevésbé fejlett térségek felzárkóztatásának elősegítése. A könyv megírásának fő célja az Európai Unió regionális politikája működésének és hatásainak olyan szempontok szerint történő elemzése volt, amelyek alapján a csatlakozás előtt álló Magyarország számára hasznosítható tanulságokat lehessen levonni.

A kötet tartalma hat fejezetre oszlik. Az első fejezet az egyes régiók versenyképességét meghatározó legfontosabb körülményeket vizsgálja meg. A második fejezet az EU tényleges, működő regionális politikáját mutatja be. A harmadik fejezet a regionális politika keretében nyújtott támogatások hatásainak elemzésével foglalkozik. (Részletesebb bemutatásra kerül Írország, Görögország és Portugália esete.) A következő gondolati egység a kohézió ellenében ható tényezőket elemzi. Az ötödik fejezet az EU keleti irányú bővülésének a regionális politikával összefüggő kérdéseit vizsgálja meg. A könyvet záró hatodik fejezet bemutatja Magyarország eddigi jogharmonizációs lépéseit és hátralévő feladatait a regionális politika terén.

Kulcsár Kálmán: Ezer év. A jog fejlődése Magyarországon. Bp. Villányi úti Konferenciaközpont és Szabadegyetem Alapítvány. 2002. 229 oldal. 1600 Ft. (Villányi úti könyvek 27. Politikatudományi sorozat 23.).

A neves jogtudós, volt igazságügy-miniszter e munkájában a hazai jogfejlődés történetének viszonylag rövid összefoglalását nyújtja. A szerző természetszerűleg a saját igazságügyi miniszteri megbízatása (1988. június 1 – 1990. május 30.) alatt történt jogi változásokat ismerteti a legrészletesebben.

A könyv kilenc fejezetre tagolódik. Az első két fejezet a magyar állam- és jogrendszer kialakulását, illetve a középkorban betöltött szerepét vázolja fel. Külön fejezet fog-

lakozik a Werbőczy-féle Tripartitummal. A negyedik gondolati egység a török hódítás következtében három részre szakadt ország állam- és jogrendszerét mutatja be. Két fejezet tárgyalja a Mária Terézia uralkodásától az I. világháború befejezésig terjedő időszakot. A hetedik fejezet tárgya a két világháború közötti politikai és jogfejlődés. A nyolcadik fejezet a *„szocialista"* állam jogviszonyait elemzi. Az utolsó fejezet – *„A polgári társadalom felé"* címmel – a rendszerváltozás utáni Magyarország jogfejlődését mutatja be.

A **Mellékletekben** közölt jogszabályok – köztük az Alkotmány - azt a folyamatot hivatottak illusztrálni, hogy nyolcvanas évek végén a társadalmi átalakulások békés, a jogalkotás által is irányított úton történtek meg hazánkban.

Leonard, Dick: Európai Unió. Történet, szervezet, működés. Bp. Geomédia Szakkönyvek. 2002. 334 oldal. 4400 Ft. (Geomédia Szakkönyvek. Otthon Európában).

Több mint negyven évvel a Római Szerződés aláírása után az Európai Unió a világ egyik vezető hatalmává vált és működése egyre nagyobb hatást gyakorol az egyes tagállamok polgáraira. Ennek ellenére az emberek általában a kelleténél jóval kevesebbet tudnak az unióról.

A magyar kötet a nyolc kiadást megért *„The Economist Guide to the European Union"* című könyv fordítása, és az Európai Unióval kapcsolatos 2002-es adatokat, tényeket is tartalmazza. A mű Nyugat-Európában a téma egyik legismertebb összefoglalása, amelyből nemcsak az EU kialakulásának történetét, intézményrendszerét ismerhetjük meg, hanem az EU állásfoglalását, illetve szabályozását is a különböző – ipart, kereskedelmet, mezőgazdaságot, oktatást, jogrendszert érintő - kérdésekben.

A könyv tartalma öt részre tagolódik. Az első rész röviden áttekinti az Európai Unió kialakulását, fejlődését és legfontosabb szerződéseit. A következő két anyagrész az EU intézményrendszerét, illetve a közösség tevékenységének fő területit ismerteti. A *„Speciális problémák"* című részben a bővítés kérdéseiről, Nagy-Britannia és az Európai Unió kapcsolatáról, valamint a közösség jövőjéről esik szó. A Függelék számos hasznos adatot, címet tartalmaz.

A kiadvány választ ad az Európai Unióval kapcsolatos leggyakoribb kérdésekre, és segít eligazodni az egyszerűbb vagy éppen bonyolultabb fogalmak, tények között.

Mankó Mária:** „Sorsom a bűn". **Tanulmányok a bűnről, a börtönről, a büntetésről. Sopron, Euroqualitas Könyvkiadó. 2002. 15 oldal. Ár nélkül.

A szerző a nyíregyházi, majd a szombathelyi főiskola oktatójaként régóta foglakozik a kriminál-andragógia különböző területeivel, ezen belül a börtön világával. A kötetben összegyűjtött tanulmányok több mint tíz év gyakorlati munkájához és kutatási tevékenységéhez kötődnek. Közös jellemzőjük, hogy valamennyi tartalma a bűn-büntetés fogalom-párhoz kötődik.

A könyv első, 1989-ben született tanulmánya a nyíregyházi büntetés-végrehajtási intézetben egy éven át végzett közművelődési munka tapasztalatait teszi közzé. A második, 1995-ös írás a 10-18 éveseknek a bűnről és a büntetésről alkotott elképzeléseit

vizsgálja. A harmadik, német nyelven írt tanulmány a magyar fogvatartottak szociológiai összetételét elemzi. A *„Bűnös élettörténetek"* című írás Vas Megye illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye nagyon eltérő bűnözési adatait hasonlítja össze. A kötet utolsó, 2002-ben írott tanulmánya először a szabadságvesztés-büntetés modern kori céljait vizsgálja a nemzetközi irodalom tükrében, majd ezeket egy konkrét elítélt élettörténetén keresztül szembesíti a mai magyar valósággal.

Mankó Mária az írások empirikus alapanyagát az általa megtartott kriminálandragógiai szakszemináriumokhoz kötődően gyűjtötte össze. *„Nem kriminológus szakemberként egy segítő láncszem kívánt hallgatóimmal végzett munkám lenni, egy az elítéltekkel kapcsolatos rehabilitációs tevékenységben"* – írja a szerző, aki a *„büntető modell"* ellenzőjeként számos fontos megállapítást tesz könyvében az elítéltek társadalmi reintegrációjával kapcsolatosan.

Deák Ferenc István

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből)